

Odkud pochází valašská cihla?

Pravděpodobně každý čtenář odpoví na otázku z nadpisu krátce a jasně: „Z Hrachovca!“ Pár dalších, kteří vlastní starší domy, řeknou, že od nich z obce, protože si jejich předek cihly pravděpodobně udělal sám. Obě odpovědi

jsou samozřejmě

správné, ale zkusme se nad otázkou zamyslet trochu víc a hlavně trochu hlouběji do minulosti.

Cihla se skládá zejména z jílu. Jde o neuzpevněnou usazenou horninu, která je alespoň z poloviny složena z jílovitých minerálů. Ostatní složky, které ovlivňují barvu jílu, se různí podle lokality. Výskyt jílu je spojen zejména s mořskou sedimentací v rozsáhlých hlubokomořských plošinách převážně v období druhohor až čtvrtohor. Na dno moří se drobné částičky dostávaly pomocí vědních toků a příležitostně splachů. Jíl může samozřejmě vznikat ojedinele i na suchém

povrchu, ale to není případ našeho regionu.

Prakticky celé Valaško i Kelečko leží ve Vnějších Západních Karpatech, které se v naší oblasti skládají hlavně z flyše tvořeného pískovci a jíly. Na Valašku se těžily dva

typy jílu.

V podstatě všude, těsně pod

trávníkem a malou vrstvou ornice, se nachází, k nelibosti všech zahrádkářů, žlutobílý jíl nazývaný cihláři „žlutka“.

Tento lehce dostupný materiál se těžil pro profesionální i domácí výrobu nejen cihel, ale i keramiky. Kdo by kopal hlouběji, zejména v povodí Rožnovské Bečvy, dostal by se až k těžkému, na pohled i dotyk mastnému, šedočernému jílu, mírně nelogicky nazývanému „modřice“. Z tohoto materiálu se páli tmavě červené, pevné cihly vyšší kvality, kterými byla známá cihelna v Hrachovci.

Tento šedočerný jíl vznikl v době přísunu sopečného

Z výstavy Cihla, hlína, keramika Foto: archiv MRV

materiálu na dno moří. Časově se jedná o období svrchní jury, tedy o dobu dinosaurů. Geograficky šlo pravděpodobně o území dnešní severní Afriky – Maghrebu. Patrně z této oblasti se odloupl a na Valaško putoval prapředek zdejších cihel.

Pokud se chcete o jílu, cihle a další stavební keramice do-

zvědět něco více, navštivte Muzeum regionu Valaško – zámek Kinských ve Valašském Meziříčí do 17. 6. 2018, kde je k vidění výstava „Cihla, hlína, keramika“, nebo se můžete zúčastnit lektorského programu, který je součástí této výstavy.

**Samuel Španihel, archeolog
Muzea regionu Valaško**

muzejí kukátko